Nr. 10. **Krosno,** dnia 16. maja 1914. **Rok VI.**

POWIATOWY DZIENNIK URZĘDOWY

c. k. Starostwa i c. k. Rady szkolnej okręgowej w Krośnie.

WYCHODZI W MIARĘ POTRZEBY
raz lub dwa razy każdego miesiąca.

Roczna prenumerata wynosi 5 koron.

Numer pojedynczy 40 halerzy.

Prenumeratę należy nadsyłać wprost do c. k Starostwa w Krośnie.

Inseraty przyjmuje i pobiera za nie należytości **drukarnia W. Lenika w Krośnie.**

Za wiersz lub miejsce petitu liczy się **30 halerzy.**

L. 126/pr. Krosno, dnia 6. maja 1914.

Komunikat.

W ostatnich czasach przejawiało się wielokrotnie w opinii publicznej zapatrywanie, jakoby Rząd bez względu na zagwarantowaną ustawami zasadniczemi a przez obowiązek służby wojskowej ograniczoną wolność emigracyi, przez wydanie nowych przepisów policyjnych wzbronił wogóle wychodztwa osób w wieku między 17. a 36. rokiem życia.

Mniemanie to, które przeważnie błędnemu tłumaczeniu wiadomości dziennikarskich przypisać należy, nie odpowiada rzeczywistości, wymaga zaś sprostowania tem bardziej, że jego rozpowszechnienie w obecnem niekorzystnem położeniu ekonomicznem kraju w okolicach objętych emigracyą mogłoby wywołać ogólne zaniepokojenie ludności, a nadto wytworzyć niekorzystne następstwa dla samych wychodźców.

Przedewszystkiem należy zaznaczyć, że miarodajne czynniki dalekie są od tego, by wydawały ogólny zakaz emigracyi dla pewnych klas wieku i zarządzały ogólne ograniczenie czasowego wychodztwa, które przecież w czasach pod względem gospodarczym niepomyślnych, jest dla niektórych okolic nieuniknioną koniecznością.

Zamiary tedy miarodajnych czynników nie zdążają do tego, by zabronić wogóle emigracyi, lecz by zapewnić przestrzeganie obowiązujących już przepisów.

Dochodzenia co do rozmiarów i sposobu ruchu emigracyjnego w kraju, stwierdziły mianowicie ten niewątpliwie ubolewania godny i powszechnie odczuwany fakt, że w ostatnich czasach liczni popisowi i obowiązani do służby wojskowej, bez postarania się o potrzebne legitymacye do podróży, uchylili się przez wychodztwo od spełnienia ustawowych obowiązków wojskowych.

Dalsze tolerowanie takiego stanu rzeczy stanowiłoby poważne niebezpieczeństwo dla żywotnych interesów siły wojskowej.

Temu złemu należało zapobiedz.

Czasowe poszukiwanie pracy i zarobku za granicą, musiano pogodzić z postanowieniami przepisów wojskowych o podróżach zagranicznych popisowych i osób obowiązanych do służby wojskowej.

Wobec postanowień ustępu 2. cesarskiego rozporządzenia z 6. listopada 1865, Dz. p. p. Nr. 116 i § 13. obwieszczenia ministeryalnego z 10. maja 1867 Dz. p. p. Nr. 80, według których winien każdy na urzędowe wezwanie wylegitymować się co do swej osoby, zaostrzono przez przeznaczone do nadzoru wychodźców organy policyjne kontrole co do tych osób, co do których zachodzi uzasadnione domniemanie, że ich wyjazd narusza obowiązek służby wojskowej.

Ponieważ obowiązek stawiennictwa według ustawy wojskowej, nie sięga poza 36. rok życia, ograniczono z góry kontrolę do osób w wieku aż do 36. roku życia.

Jednocześnie wyłączono z góry z pod tej kontroli te osoby, co do których ze względu na ich osobiste właściwości lub zawodową czynność, nie nasuwa się podejrzenie naruszenia obowiązków służby wojskowej.

Nie wydano tedy żadnego zakazu emigracyi, nie rozszerzono w żadnej mierze obowiązujących ograniczeń, lecz zarządzono tylko kontrolę przestrzegania w poszczególnych wypadkach istniejących od dłuższego czasu przepisów.

Rok 36. życia — a to zaznacza się ponownie z naciskiem — nie oznacza w żadnym razie granicy, do której istniałby rzekomo zakaz emigracyi, lecz

ma znaczenie jedynie tylko dla kontroli. Jak przedtem, tak i nadal mogą osoby w wieku między 17. a 36. rokiem życia emigrować, jeżeli przeciw ich wyjazdowi nie ma żadnych przeszkód.

Dowodu, że nie ma takiej przeszkody, należy dostarczyć przy sposobności kontroli. Polega on albo na takim dokumencie, który wykazuje całkowite wypełnienie obowiązku stawiennictwa i służby wojskowej (jak potwierdzenie opłacenia taksy wojskowej, poświadczenie wystąpienia ze związku wspólnej armii, marynarki wojskowej albo obrony krajowej, odprawa wojskowa [Abschied], certyfikat zwolnienia z pospolitego ruszenia albo paszport pospolitego ruszenia, urzędowe potwierdzenie kwalifikacyi „niezdolny do broni" [Waffenunfähig] albo „wykreślić" [löschen]), albo też jeżeli wychodźca nie uczynił jeszcze w zupełności lub nie w pełnej mierze zadość swoim zobowiązaniom wojskowym, na okazaniu urzędowej legitymacyi do podróży.

Ponieważ podnoszono wielokrotnie głośne skargi, wskazując na gospodarcze niebezpieczeństwa przeszkadzania emigracyi, że otrzymanie legitymacyi podróżnych dla popisowych i osób obowiązanych do służby wojskowej połączone jest z wielkiemi trudnościami i że powołane do wydawania tych legitymacyi władze państwowe, względnie powołane do opiniowania próśb komendy wojskowe, uwzględniają za mało gospodarcze interesy ludności, wydano wszystkim władzom politycznym i policyjnym, jakoteż komendom wojskowym odpowiednie wskazówki.

Te wskazówki polegają na zasadzie, że wprawdzie kontrola wychodźców w ogólnym państwowym interesie, wykonywana być musi dokładnie, że jednak w celu ułatwienia dowodu legitymacyi, prośby o wydanie legitymacyi podróżnych muszą być uwzględnione, o ile tylko obowiązujące przepisy na to pozwalają.

Z reguły tedy będą legitymacye podróżne wydawane wtedy, jeżeli powołanie do wypełnienia jakiego obowiązku wojskowego przez czas trwania podróży nie jest spodziewane.

A nawet wtedy, gdyby takie powołanie było oczekiwane, postępować się będzie — przestrzegając naturalnie przepisy wojskowe — z możliwą życzliwością w tych przypadkach, w których gospodarcza konieczność za wyjazdem przemawia.

Młodzieńcy, którzy 17. rok życia ukończyli, mogą otrzymać legitymacye podróżne do terminu głównego poboru wojskowego, a gdyby zostali zaasenterowani, do terminu rozpoczęcia ich służby prezencyjnej, względnie pierwszego wykształcenia wojskowego.

W przypadkach nagłej konieczności, ale tylko w takich, można także dla tych osób wydawać legitymacye podróżne do krajów zamorskich.

Nieczynni, jak długo jeszcze przedostatniego ćwiczenia wojskowego nie odbyli, zatem z reguły przed 29. rokiem życia, otrzymają legitymacye podróżne aż do czasu najbliższego ćwiczenia wojskowego. Wychodźcom sezonowym, co do których można łatwiej przypuszczać, że w ciągu tego samego roku powrócą i punktualnie spełnią obowiązki wojskowe, należy przyznać dalej idące ułatwienia. To samo odnosi się do osób, które z powodów familijnych, w celach kuracyi i t. p. udają się za granicę, do osób stanu handlowego i ich personalu, jakoteż studentów.

Jeżeliby wydanie legitymacyi podróżnych z powodu ćwiczenia bronią (służbowych) natrafiało na przeszkody, wyjazd jednak z gospodarczych lub innych względów okazał się konieczny, wolno wychodźcy prosić o uwolnienie od ćwiczeń w tym roku, a po uwzględnieniu tej prośby, podać o wydanie legitymacyi podróżnej. Komendy wojskowe otrzymały polecenie, aby tego rodzaju odpowiednio uzasadnione prośby uwzględniały w najobszerniejszej mierze.

W celu dalszego ułatwienia w wydawaniu legitymacyi podróżnych, umożliwione będzie wychodźcom sezonowym w miarę zachodzących stosunków spełnienia obowiązku stawiennictwa i ćwiczeń bronią w tych miesiącach, w których ci zwyczajnie pozostają w domu.

Po odbyciu przedostatniego ćwiczenia wojskowego, wydana będzie legitymacya podróżna z reguły bez dalszego ograniczenia.

Wobec powyższych wywodów nie może więc być mowy o utrudnieniach emigracyi, mogących pociągnąć za sobą następstwa niebezpieczne pod względem ekonomicznym, gdyż jednocześnie z kontrolą nakazaną z koniecznych względów ogólno państwowej natury, poczyniono najobszerniejsze zarządzenia, aby wychodźcom w każdym kierunku ułatwić dostarczenie dowodu, że przeciw ich wyjazdowi nie zachodzi ze stanowiska ustawy wojskowej żadna przeszkoda.

Każdy może emigrować, kto ten dowód przedstawi, a dostarczenie tego dowodu — jak to wyżej wymienione przykłady okazują — jest możliwe także dla popisowych oraz osób obowiązanych do służby w granicach przepisów wojskowych.

Dla ułatwienia załatwienia spraw paszportowo-policyjnych, należy prośby o legitymacye do podróży wnosić do powołanych władz wcześnie przed wyjazdem. Władze otrzymały polecenie, aby każdą poszczególną prośbę przy uwzględnieniu indywidualnego wypadku załatwiały z możliwie największym pośpiechem. Także polecono im, aby stronom szły na rękę przez udzielanie informacyi i wyjaśnień co do wyboru dróg w celu otrzymania legitymacyi podróżnych. W ten sposób znajdzie praktyczne odparcie

wielokrotnie rozszerzane mniemanie, że otrzymanie legitymacyi podróżnej połączone jest z przeszkodami, trudnemi do pokonania.

Przez daleko idące ułatwienie dopuszczalnej ustawowo emigracyi położy się w przyszłości kres nielegalnej emigracyi, uprawianej przy współudziale nieuprawnionych agentów i faktorów, a połączonej dla wychodźców z wielkimi kosztami.

L. 130/pr. Krosno, dnia 9. maja 1914.

Do Zwierzchności gminnych (Magistratu), Przełożeństw obszarów dworskich i Posterunków c. k. Żandarmery w powiecie.

Zabronione strefy dla statków powietrznych. W ślad tutejszego okólnika z 23/1 br. L. 3/pr., ogłoszonego w dzienniku powiatowym Nr. 3, oznajmia się, że c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z 22. kwietnia br. L. 9643, zmieniając punkt 1, alinea a) do c) obwieszenia swojego z 2. grudnia 1913 Dz. p. p. Nr. 253, oznacza po myśli rozporządzenia ministeryalnego z 20. grudnia 1912 Dz. p. p. Nr. 240 Królestwo Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem i Księstwo Bukowiny jako strefy zabronione dla statków powietrznych.

Reszta postanowień cytowanego wyżej obwieszczenia pozostaje niezmieniona.

L. 13175. Krosno, dnia 10. maja 1914.

Do Zwierzchności gminnych, (Magistratu miasta Krosna) Wielebnych Urzędów parafialnyh i P. Prowadzących metryki izraelickie w powiecie.

Zawieranie związków małżeńskich wedle § 40. ust. wojsk. C. k. Ministerstwo obrony krajowej reskryptem z dnia 20/3 1914 Dep. XV. Nr. 114 udzieliło c. k. Namiestnictwu we Lwowie ogólnego upoważnienia do rozstrzygania w I. instancyi wedle § 40. u. w. próśb popisowych, względnie osób, które w wiek popisowy jeszcze nie weszły, o udzielenie pozwolenia zawarcia związków małżeńskich przed wyjściem z klas wieku popisowego.

Gdy rozporządzenie to wchodzi **natychmiast** w zastosowanie, przeto prośby tego rodzaju winny odtąd być wnoszone do c. k. Namiestnictwa we Lwowie za pośrednictwem c. k. Starostwa, przyczem przypominam, że każde takie podanie wraz z załącznikami wolnem jest od należytości stemplowych (§ 86 u. w.).

Dla ujednostajnienia postępowania, a także, aby wskutek niedostatecznego udokumentowania sprawy tego rodzaju nie doznawały zwłoki w załatwieniu, podaję następujące wskazówki, których jak najściślej przestrzegać należy:

Według § 40. u. w. może popisowy, który jeszcze trzeciej klasy wieku nie przekroczył, tylko w takim razie otrzymać pozwolenie na zawarcie małżeństwa, jeżeli w stosunkach jego lub najbliższej jego rodziny zachodzą nadzwyczajne, na szczególne uwzględnienie zasługujące okoliczności, przemawiające za wyjątkowem udzieleniem takiego pozwolenia. Aby ocenić, czy w pojedynczych wypadkach takie ważne powody istnieją, potrzeba wykazać:

1) jak rozległe jest gospodarstwo ubiegającego się o takie wyjątkowe pozwolenie,

2) czy to gospodarstwo mogłoby być bez szkody dla egzystencyi rodziny obrobione najętemi siłami roboczemi,

3) ile niewiast jest w domu, któreby robotami kobiecemi przy gospodarstwie trudnić się mogły,

4) czy ze względu na stan ich sił i zdrowia, są one w stanie podołać pracy tej i obowiązkom,

5) czy i w jaki sposób nupturyent uczynił zadość obowiązkowi stawiennictwa,

6) do każdego odnośnego podania należy dołączyć w myśl §§ 49 i 50 powszechnej ustawy cywilnej, odnośne pozwolenie ojcowskie względnie władzy nadopiekuńczej, a nadto

7) wyciąg familijny, potwierdzony przez odnośny Urząd parafialny (wyciąg wolny od należytości stemplowej),

8) książeczkę płatniczą,

9) arkusz posiadłości gruntowych, oraz

10) poświadczenie gminne.

Z uwagi jednak na niewykluczoną przymusową separacyę przyszłych małżonków, a to w czasie zasenterowania nupturyenta, oraz ze względów moralności i etyki, zezwolenie takie ograniczonem będzie tylko do tych wypadków, w których popisowy wykazać będzie w stanie, iż przysługa mu jedna z ulg w dopełnieniu powinności wojskowej (z §§ 30, 31, albo też z § 82 u. w.), względnie, jeżeliby wykazać się dało, iż popisowy wskutek wad fizycznych będzie niewątpliwie niezdolnym do służby wojskowej.

Nupturyent, powołujący się na tytuł do ulgi z § 30 u. w., winien do podania prócz poprzednio wyszczególnionych dokumentów, dołączyć także odnośny dekret dziedzictwa i wyciąg z ksiąg gruntowych, dotyczący nieruchomości otrzymanej w drodze spadku.

W wypadkach udzielenia zezwolenia na zawarcie związków małżeńskich przed wyjściem z klas wieku popisowego, decydować będzie konieczność pozyskania siły kobiecej dla domu, gospodarstwa lub potrzeba pielęgnowania chorych, ewentualnie zniedołężniałych rodziców lub innych krewnych linii wstępnej, jak również korzyści gospodarcze i finansowe, widoki utworzenia samoistnego interesu, warsztatu lub innego źródła pracy i zarobku, oddłużenie

swego lub ojcowskiego gospodarstwa lub też powiększenie tego ostatniego, ewentualnie także legitymacya dzieci lub uregulowanie stosunków konkubinatu, zwłaszcza, jeżeli ten ostatni daje powód do publicznego zgorszenia i ponadto stwierdzonem będzie, że na wypadek zaasenterowania nupturyenta, żona jego i ewentualnie dzieci będą miały zabezpieczone utrzymanie na cały czas jego służby wojskowej. —

W tych wypadkach powinny być dołączone do aktów odnośne „rewersy“ krewnych jednej lub drugiej strony, przedewszystkiem krewnych w linii wstępnej, zobowiązujące wystawicieli do dania takiego utrzymania.

O tem zawiadamiam Zwierzchności gminne i Magistrat miasta z poleceniem niezwłocznego ogłoszenia niniejszego rozporządzenia w tamtejszej gminie w sposób tamże praktykowany.

Zawiadamiam niniejszem o tem też i Wielebne Urzędy parafialne i pp. Prowadzących metryki izraelickie, celem pouczania stron przy każdej nadarzającej się sposobności o treści powyższego rozporządzenia, normującego sposób wnoszenia próśb o zezwolenie na zawarcie związków małżeńskich przez popisowych przed wyjściem z klas wieku popisowego.

L. 15376. Krosno, dnia 3. maja 1914.

Do Zwierzchności gminnych (Magistratu), i Przełożeństw obszarów dworskich w powiecie.

Przegląd zapasów żywności i środków przewozowych. Z niniejszym numerem „Dziennika urzędowego“ przesyłam, a to dla Zwierzchności gminnych po 2 egzemplarze okładkowych i po 2 egzemplarze wkładkowych, zaś dla P. Przełożonych obszarów dworskich po 2 egzemplarzy okładkowych druków: „Przegląd zapasów żywności i środków przewożowych“ z poleceniem, ażeby przegląd ten co do wyszczególnionych w nim zapasów żywności i zaprzęgów, które w tamtejszym obrębie, względnie obszarze, w miesiącu maju b. r. **(w jednym dniu)** faktycznie znajdowały się, wypełnione wedle pouczenia na tym druku na odwrotnej stronie umieszczonego, względnie wedle wskazówek podanych w tutejszym okólniku z 30/6 1894, L. 9327.

Zauważam, iż podane ewentualnie zbyt wygórowane cyfry, powinny być przez P. Naczelnika gminy (P. Przełożonego obszaru dworskiego) sprawdzone ewentualnie sprostowane, ponieważ administracya wojskowa przywiązuje szczególną uwagę do tego, by miała **pewne daty** o istotnych zapasach żywności i zaprzęgów. Zasobowych potrzeb ludności nie należy odtrącać, gdyż obliczenie to przedsięwzięte zostanie przez wojskowość.

W końcu nadmieniam, iż w tych wykazach mają być właściciele imiennie wykazani, a ogólna ilość u dołu zesumowana.

W ten sposób sporządzony przegląd w jednym egzemplarzu należy mi przedłożyć **najpóźniej do końca maja b. r.** Drugi egzemplarz przeglądu zapasów żywności i środków przewozowych należy przechować w tamtejszej ewidencyi.

L. 17066. Krosno, dnia 9. maja 1914.

Do Wielebnych Urzędów parafialnych i Zwierzchności gminnych w powiecie, tudzież Magistratu miasta Krosna.

IV. austryacki zjazd przeciwników alkoholu w Bernie 1914. Centralny związek austryackich towarzystw przeciw-alkoholowych urządza w czasie od 30. maja do 1. czerwca w Bernie morawskiem IV. austryacki Zjazd przeciwników alkoholu.

O tem zawiadomić należy koła interesowane z tym dodatkiem, że opłata członka Zjazdu wynosi 4 K, a zgłoszenia udziału przesyłać należy pod adresem: „Zentralstelle österr. Alkoholgegnervereine, Wien I. Spiegelgasse 19“.

C. k. Starosta:
Dr. Żelechowski wr.

L. 1481/Rso. Krosno, dnia 28. kwietnia 1914.

Do wszystkich Zarządów szkół ludowych i Dyrekcyi szkół wydziałowych w powiecie.

Zakaz noszenia mundurów Stowarzyszeń. Doszło do wiadomości c. k. Rady szkolnej krajowej, że niektórzy nauczyciele szkół ludowych, należący do organizacyi strzeleckiej, noszą mundury strzelców nietylko poza służbą szkolną, lecz częstokroć także w służbie, a więc przychodzą w tych mundurach do szkoły na naukę, do kościoła na wspólne nabożeństwo szkolne i oddają ukłony wojskowe nietylko znajomym i uczniom, lecz także przełożonym swoim.

C. k. Rada szkolna okręgowa w myśl reskryptu c. k Rady szkolnej krajowej z dnia 22/4 1914, L. 3337/I oznajmia, że nauczycielom **nie wolno przy wykonywaniu obowiązków służbowych wszelkiego rodzaju** występować w mundurze jakiegokolwiek stowarzyszenia.

Przewodniczący c. k. Rady szk. okr.:
Dr. Żelechowski wr.

Odpowiedzialny redaktor: Michał Lebiszczak. Z drukarni W. Lenika w Krośnie.